



Dissionari piemontèis-alman

di Gianni Davico

<http://giannidavico.it/gopiedmont/>



Claudio Panero a l'é un monsù dla Vila (Vilastlon). A l'é sèmper èstàit apassionà dle lenghe parla ant ël mond (èdcò ed cole 'n pò pi "dròle"), e a l'ha dovrà l'alman për pi ed vint agn për travaj. La passion për lè studi dle lenghe a l'ha peuj possalo a ampàrene 'dcò d'altre për sò cont (fransèis, inglèis e 'n pò 'd rusi, spagnèul olandèis, ebréo). E peui a l'ha piasuje tant aprofondi 'l piemontèis, na lenga – com ch'a dis chiel «tròp bela e 'nsostituibil, che venta nen lassé ch'as perda».

Adess monsù Panero a l'ha butà fòra ël **Dissionari dla lenga alman-a e piemontèisa**, volum ch'as peul dèscaricèss a gràtis ambelessi: <http://tinyurl.com/5vntf4j>.

Gnente meno che un **dissionari piemontèis-alman**. Erri De Luca, s'a fussa piemontèis, a diria: «I consider valor lòn che doman a valrà pi gnente, e lòn che ancheuj a val ancor pòch». Për mé cont, i l'hai mach da dì na ròba: tant èd capel për quaidun ch'a buta sò temp për n'afé che a servirà a pòchi, për na lenga moribonda. Ma ij malavi terminaj, com a fortiss Tavo Burat, a son ancora viv e pa ancora mòrt: donca **chapeau**, monsù Panero.

I l'hai faje na cita antervista, ch'ì arpòrt ambelessi. **Com ch'a l'é vnùje l'idèja dël dissionari?** Quàich agn fà, na madama piemontèisa ch'a sta a Cordoba (Argentin-a) e a sè s-ciamà Celestina, parenta d'un mè amis, a l'é vnùta an Piemont për arvèdde ij sò parent e la tera andova ch'a j'era nà. Quand ch'a l'era cita, ij sò a son partì da sì ansema a chila. A ca a parlavo mach piemontèis e an Argentin-a a l'han për forsà 'mparà a parlé lè spagnèul. Donch, con chila i parlavo mach piemontèis e na frisa dè spagnèul, perchè l'italian a lo capija bin pòch.



A l'avia piasume tròp l'idèja 'd tradue diretament an piemontèis, senza passé travers ëd l'italian. Mach che mi lè spagnèul i lo conòss pòch. Alora për ël dissionari i son campame s'alman che i dòvro da tanti agn.

Am piasria savèj 'l perchè 'd cola bela dedica («A tuti ij piemontèis ch'a son èstàit pèrzon-é an Gèrmania»).

I l'heu pensà a me pare ch'a l'é dël vintequatr. Ant ël '43, apress ëd l'armistissi d'l'eut stèmber, a l'avia disneuv agn. Come tanti sòlda che a l'avio nen aderì a la repùblica 'd Salò (a-j ciamavo IMI: Italiener Militär-Internierte), a j'era stàit deportà an Polònia da j'alman. La soa destinassion a l'era un pàis vzin a Danzica. A l'avia gnanca fàit a temp a torné dal front sël Dòn ant la prima del '43 che a l'han ciapalo e mandalo a travajé për j'alman ant na fàbrica. Për la fam ij pèrzoné a rivavo a mangé le pleuje dle patate e për podèj bèive a l'avio sùbit amparà a ciamé "Wasser" (eva).

Doi sò fratej a j'ero anvece stàit ciapà dai russi. Pòch temp fa i l'oma riessu a trové la tomba d'un dij doi ant un pàis an Russia (Akbulak), ma vzin al confin con ël Kazakhstan (probabilment ël pòst andova a j'era stàit deportà dai russi come pèrzoné).

Come me pare, a tanti d'altre piemontèis a l'é capitaje l'istessa sòrt. E alora a mè smijava che na dèdica a lor a rendissa pi significativ ël travaj d'ès dissionari-si.

Che rèscontr a l'ha avù dòp a la pubblicassion?

A son ancora nen tante, ma tute le pèrson-e che a l'han vist ël travaj fàit a l'han dimostrà entusiasim o a l'han almen avu na reassion positiva, èdcò perchè a l'é na còsa 'n pò particular.

A l'é sodisfàit dël travaj ch'a l'ha fàit?

A-i é 'ncora èd particular da miioré, ma i son content. Magara i trovereu 'n pò èd temp për fé na seconda edission. Però i promètto gnente, perchè i l'heu 'dcò ancaminà a fé fransèis-piemontèis, ma i sai gnanca se i rivereu a la fin. A sarìa peui 'dcò bel fé: piemontèis-napoletan, piemontèis-ossitan...

Ancora na vira chapeau, monsù Claudio.

PIEMONTE IN MUSICA



Regione Piemonte

Chieri Musica 2011 Musica nei Cortili Medioevali

III edizione dal 14 al 30 luglio

Giovedì 14 luglio 2011, ore 21.30

Cortile di Palazzo Buschetti
"Il Medioevale"
Via Garibaldi, 35

"Antiche musiche d'Irlanda e Scozia"
Caledonian Companion

Sabato 23 luglio 2011, ore 21.30

Cortile di Palazzo Buschetti
"Il Medioevale"
Via Garibaldi, 35

"Canzoni, Sonate e Stravaganze
del primo Barocco Italiano"
Ensemble del Riccio

Musiche di Frescobaldi, Merula, Costantini, Falconiero

Giovedì 28 luglio 2011, ore 21.30

Cortile della Casa Famiglia Solaro sec. XIV-XV
ex Ghetto Ebraico
Via della Pace, 8

Giuseppe Nova Flauto
Sara Terzano Arpa

Musiche di Donizetti, Massenet, Gluck e Bizet

Sabato 30 luglio 2011, ore 21.30

Cortile della Casa Famiglia Solaro sec. XIV-XV
ex Ghetto Ebraico
Via della Pace, 8

"Magia del Corno e della Voce" Accademia dei Solinghi
Angelo Manzotti Soprannista
Marco Panella Corno
Rita Peiretti Maestro al cembalo

Musiche di Händel, Mozart, Rossini